

Η δολοφονία του καπιτάν Μήτρου Μπασδέκη κατά τον απελευθερωτικό Αγώνα του Πηλίου από τους Τούρκους Διδασκαλία της τοπικής ιστορίας με αφορμή ένα δημοτικό τραγούδι (μοιρολόι)

Αικατερίνη Καραγκούνη εκπαιδευτικός Α΄/βαθμιας εκπαίδευσης

Εισαγωγή

«Του μάθητι τι γίνηκε μέσα στη χώρα τούτη;

Οι γέροντες, οι προεστοί, οι προύχοντες του τόπου,
τον Μήτρου μας ισκότωσαν, τουν καπετάν Μπασδέκη».

Μία από τις ιστορικές πηγές, που πολλές φορές αναφέρεται σε τοπικά ιστορικά γεγονότα, σε τοπικές χαρές και λύπες, σε τοπικούς ήρωες/δες είναι και το δημοτικό τραγούδι. Οι μαθητές αποκτούν προσωπική εμπειρία από την απ' ευθείας επαφή τους με το τεκμήριο του παρελθόντος, εξοικειώνονται με τη μεθοδολογία της ιστορικής επιστημονικής μελέτης με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού, κάτι που κινητοποιεί το ενδιαφέρον τους να πλουτίσουν περαιτέρω τις γνώσεις τους.

Σκοπός – στόχοι

Σκοπός είναι να γνωρίσουν οι μαθητές, με τη βοήθεια του δημοτικού τραγουδιού, άγνωστες πτυχές του τοπικού απελευθερωτικού Αγώνα, να στοχαστούν κριτικά σχετικά με τις δυσχέρειες διεξαγωγής του, τις θυσίες που απαίτησε και το ρόλο που έπαιξαν σ' αυτόν οι διάφορες κοινωνικές τάξεις της εποχής (προεστοί, καπετάνιοι-αγωνιστές, απλός λαός). Να κατανοήσουν τη σύνδεσή του με τα γενικά ιστορικά γεγονότα που αναφέρονται στο σχολικό εγχειρίδιο. Να τροφοδοτηθεί το ενδιαφέρον των μαθητών, το οποίο μπορεί να εξελίσσεται διαρκώς αυξανόμενο, συνδυασμένο με τη βιωματική εμπειρία. Οι επιμέρους στόχοι διαμορφώθηκαν ως εξής: Οι μαθητές να εκφράσουν σκέψεις, να διατυπώσουν υποθέσεις, να αναρωτηθούν για καταστάσεις και γεγονότα που περιγράφονται στο τραγούδι. Στηριγμένοι σε προηγούμενες γνώσεις και εμπειρίες που διαθέτουν από τη διδασκαλία του μαθήματος της ιστορίας, να διασταυρώσουν πληροφορίες, να συγκρίνουν στοιχεία άλλων ιστορικών πηγών που παρατίθενται ήδη στο σχολικό εγχειρίδιο ή να εντοπίσουν στις πηγές που παρατίθενται στην e class.

Η διδακτική πρόταση

Η διδασκαλία πραγματοποιείται στην ΣΤ΄ τάξη ενός Δημοτικού Σχολείου του Βόλου. Την 1^η διδακτική ώρα του μαθήματος της ιστορίας οι μαθητές εργάζονται σε ομάδες (3-5 ατόμων). Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει στους μαθητές το μοιρολόι για τη δολοφονία του Μήτρου Μπασδέκη. Συζήτηση και λύση αποριών πάνω στα γεγονότα που αφηγείται το μοιρολόι είναι βοηθητική για την κατανόηση. Συμπλήρωση και επεξεργασία σύντομου ερωτηματολογίου πολλαπλών επιλογών που εστιάζει στα βασικά σημεία του τραγουδιού. Ακολούθως οι μαθητές εργάζονται εξ αποστάσεως σε ομάδες, για να συλλέξουν περισσότερα στοιχεία σχετικά με το γεγονός και τη συμμετοχή του Μήτρου Μπασδέκη στην Επανάσταση. Θα αναζητήσουν επίσης βιογραφικά στοιχεία του και στοιχεία της οικογένειάς του. Για το λόγο αυτό μπορεί να αξιοποιηθεί μια

πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης, όπως η e class. Για τη διευκόλυνση των μαθητών, αφού βρίσκονται στη φάση του ερασιτέχνη ερευνητή και την προστασία τους από ιστοσελίδες με μη έγκυρο περιεχόμενο, ο εκπαιδευτικός επιλέγει να «ανεβάσει» στην e class τους συνδέσμους με τις εγκυρότερες από τις πηγές που αφορούν το θέμα της δολοφονίας και γενικότερα στοιχεία της τότε ιστορικής κατάστασης. Οι ομάδες μοιράζονται τις πηγές που θα μελετήσουν. Οι προς μελέτη πηγές συνοδεύονται από σύντομο ερωτηματολόγιο πολλαπλών επιλογών, σχετικό με τα βασικά τους σημεία, το οποίο οι ομάδες θα πρέπει να συμπληρώσουν και να αποθέσουν στην πλατφόρμα της e class. Διάρκεια φάσης 4 εβδομάδες. Την 2^η διδακτική ώρα στο σχολείο, για την συζήτηση/διόρθωση των ερωτηματολογίων. Διαμορφωτική αξιολόγηση κατά τη διάρκεια. Στο τέλος πραγματοποιείται τελική αξιολόγηση της συνολικής προσπάθειάς τους, επισημαίνονται θετικά στοιχεία και λάθη και γίνεται ανατροφοδότηση.

Συμπεράσματα – Προτάσεις

Οι μαθητές αισθάνονται τη χαρά της ενεργοποίησής τους και την ικανοποίηση της κατάκτησης της γνώσης με δικές τους προσπάθειες. Τονώνεται η αυτοεκτίμησή τους. Ο κάθε μαθητής έχει πολλές ευκαιρίες να σκεφτεί πάνω στο θέμα, να διατυπώσει ερωτήματα, να απαντήσει σε ερωτήματα, να λάβει μέρος στην οργάνωση των δραστηριοτήτων της έρευνας, να συμβάλει στην ετοιμασία ενός ενιαίου πακέτου στοιχείων σχετικά με τοπικό ιστορικό γεγονός που ερευνήθηκε. Να συμβάλει με τη γνώμη του στη διατύπωση γενικών συμπερασμάτων, σεβόμενος τους κανόνες του δημοκρατικού διαλόγου. Οι μαθητές μαθαίνουν τις αρχές της επιστημονικής σκέψης και προσπαθούν να τις εφαρμόσουν μελετώντας τις πηγές. Μαθαίνουν να εργάζονται σε ομάδες και να σέβονται τις αρχές της συνεργασίας. Καλλιεργείται η αίσθηση της εθνικής ταυτότητάς τους χωρίς μισαλλοδοξία και σφυρηλατούνται οι ανθρώπινες αξίες της ελευθερίας, του τίμιου και δίκαιου αγώνα, χωρίς προσωπικό συμφέρον. Έρχονται σε επαφή με την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου τους και αισθάνονται εντονότερα ότι είναι μέλη της τοπικής τους κοινωνίας.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Dewey, J. (1963). *Experience and education*. New York: Collier Books.
Καβούκη-Βαγγέλα, Μ.(2021). Ο αδικοχαμένος Ζαγοριανός επαναστάτης καπιτάν Μήτρος Μπασδέκης. (Διαθέσιμο: <https://www.taxydromos.gr/Politismos/412245-o-adikoxamenos-zagorianos-epanastaths-kapitan-mhtros-mpasdekhs.html> Προσπελάστηκε στις: 30/6/2022)
Ματσαγγούρας, Η. (2007). *Θεωρία και πράξη της διδασκαλίας. Στρατηγικές Διδασκαλίας. Η κριτική σκέψη στη Διδακτική Πράξη*. τ. β΄. Αθήνα: Gutenberg.
Ντιούι, Τ. (1982). *Το σχολείο και η κοινωνία*. Αθήνα: Γλάρος.